

Središnji državni ured
za demografiju i mlade
u partnerstvu s
Općinom Bednja
organizira konferenciju

Doprinos
JLP(R)S-a
demografskoj
revitalizaciji
Međimurske
županije i
Varaždinske
županije

Dvor Trakošćan, 30. lipnja 2021. godine

Poštovani čitatelji i sudionici,

dosadašnja suradnja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i državnog tijela nadležnog za demografiju pokazala je kako je zajedničko djelovanje usmjereno na demografska pitanja ključ uspjeha u podizanju kvalitete života stanovništva u lokalnim jedinicama.

Petoj po redu Konferenciji o demografskoj revitalizaciji, nakon Đakova, Senja, Knina i Topuskog, cilj je predstavljanje pozitivnih primjera iz prakse, uspješnih mjera i mogućih rješenja istaknutih u ovoj Knjižici sažetaka.

Ulaganje u demografske mjere usmjerene na obitelji, djecu i mlade dugoročne su i isplative investicije u najvažniji temelj našeg društva. Time stvaramo pozitivno okruženje za život, uvjete za ostanak, ali i povratak u domovinu.

Prilika je ovo da se istakne kako će politike i mjere demografske revitalizacije objedinjene u strateškom demografskom dokumentu biti smjernice, ali i obveza svim dionicima u društvu da kroz zajedničko djelovanje rade na obnovi demografske slike zemlje.

Okupljanjem predstavnika jedinica lokalne i područne samouprave s područja Međimurske županije i Varaždinske županije, stručnjaka iz područja demografije te predstavnika državnih i javnih tijela doprinijet će se vidljivosti mjera koje se provode na lokalnoj i regionalnoj razini. Razmjenom iskustava olakšat će se rješavanje lokalnih demografskih izazova, a osluškivanjem njihovih potreba doprinijet će se kreiranju politika na nacionalnoj razini.

Do sada se pokazalo da je suradnjom Središnjega državnog ureda za demografiju i mlade sa županijama, gradovima i općinama moguće ostvariti sjajne rezultate i doprinijeti smanjenju regionalnih nejednakosti i podizanju životnog standarda u svim dijelovima Hrvatske.

Vjerujemo da će vam ova Konferencija u Dvoru Trakošćan pružiti dodatnu motivaciju i potaknuti vas na unapređenje postojećih i kreiranje novih mjera usmjerenih na dugoročna poboljšanja demografskih kretanja.

Željka Josić, dr. med.
državna tajnica
za demografiju i mlade

Središnji državni ured
za demografiju i mlade
u partnerstvu s
Općinom Bednja
organizira konferenciju

Doprinos
JLP(R)S-a
demografskoj
revitalizaciji
Međimurske
županije i
Varaždinske
županije

Dvor Trakošćan, 30. lipnja 2021. godine

PROGRAM KONFERENCIJE

09:30 - 10:00 registracija sudionika

OTVARANJE KONFERENCIJE I UVODNO OBRAĆANJE

Moderator: **Kristina Kalafatić Sočković** | Središnji državni ured za demografiju i mlade

10:00 - 10:30 **Damir Poljak**, mag. soc. geront. | načelnik Općine Bednja

Adam Pintarić | ravnatelj muzeja Dvor Trakošćan

dr. sc. **Sonja Tošić Grlač** | izaslanica župana Medimurske županije

Željko Turk | predsjednik Udruge gradova u Republici Hrvatskoj

Željka Josić, dr. med. | državna tajnica, Središnji državni ureda za demografiju i mlade

IZLAGANJA SUDIONIKA I PANEL RASPRAVA - 1. SESIJA

10:30 - 12:00

Moderator: dr. sc. **Mislav Rubić** | Središnji državni ured za demografiju i mlade

10:30 - 11:30 dr. sc. **Dražen Živić** | Institut društvenih znanosti Ivo Pilar | „Aktualne demografske prilike i perspektive revitalizacije stanovništva Medimurske i Varaždinske županije”

dr. sc. **Robert Skenderović** | Hrvatski institut za povijest, Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje | „Povijest demografskih promjena u Medimurskoj i Varaždinskoj županiji - temeljne odrednice”

izv. prof. dr. sc. **Ivan Čipin** | Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, Katedra za demografiju | „Projekcije stanovništva Medimurske i Varaždinske županije”

11:30 – 12:00 Panel rasprava

12:00 – 13:00 Pauza / ručak

13:00 – 13:30 Obilazak muzeja Dvor Trakošćan uz stručno vodstvo

IZLAGANJA SUDIONIKA I PANEL RASPRAVA - 2. SESIJA

13:30 - 16:30

Moderator: dr. sc. **Mislav Rubić** | Središnji državni ured
za demografiju i mlade

13:30 - 16:30 **Predstavnici JLS - primjeri dobre prakse, izazovi,
financiranje**

Mario Žuliček, mag. rel. publ. | Udruga gradova u
Republici Hrvatskoj

dr. sc. **Neven Bosilj** | gradonačelnik Grada Varaždina

Kolarek Ljubomir, dr. vet. med | gradonačelnik Grada
Preloga

Dubravko Bilić | gradonačelnik Grada Ludbrega

Dražen Srpak | gradonačelnik Grada Mursko Središće

Damir Poljak, mag. soc. geront. | načelnik Općine
Bednja

15:30 – 16:00 Panel rasprava

16:30 – 17:00 Zatvaranje konferencije

dr. sc. **Dražen Živić**
znanstveni savjetnik u trajnom zvanju
pomoćnik ravnatelja Instituta društvenih
znanosti Ivo Pilar
Područni centar Vukovar

AKTUALNE DEMOGRAFSKE PRILIKE I PERSPEKTIVE REVITALIZACIJE STANOVNIŠTVA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE I VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Međimurska županija i Varaždinska županija prostiru se na ukupno 1991 četvornom kilometru površine, odnosno na svega 3,5 % ukupne kopnene površine RH. Prema posljednjem popisu stanovništva (2011.) u njima je živjelo 289 755 stanovnika (6,8 % ukupnog stanovništva RH), s prosječnom općom relativnom gustoćom naseljenosti od signifikantnih 145,5 stan./km², što upućuje na napučenost koja je zamjetno iznad državnoga prosjeka (75,7 stan./km²). Navedene su županije administrativno ustrojene u 9 gradova (7,1 % svih gradova u RH) i 44 općine (10,3 % svih općina u RH), a u njima se ukupno nalazi 433 naselja (6,4 % svih naselja u RH). Prosječna veličina naselja u ovim županijama iznosila je 669 stanovnika (2011.), što je nešto više od hrvatskoga prosjeka (634), s tim da je Varaždinsku županiju karakterizirala slabija (prosječno 583 stanovnika po naselju), dok je Međimursku županiju karakterizirala zamjetno jača napučenost (prosječno 869 stanovnika po naselju) u odnosu na državni prosjek. Relevantni recentni demografski indikatori upućuju na to da se ove županije nalaze u općoj depopulaciji, kao i u parcijalnim depopulacijskim procesima (prirodni pad i negativna migracijska bilanca), s tim da između njih postoje određene razlike u intenzitetu, ali ne i u predznaku demografske bilance. Između 1991. i 2011. broj ukupnog stanovništva u Međimurskoj županiji smanjen je za 5,1 %, a u Varaždinskoj županiji za 6,3 % (u objema županijama zajedno stopa ukupne depopulacije iznosila je -5,8 %), što u odnosu na opću depopulaciju ukupnog stanovništva RH u istom razdoblju (-10,4 %) indicira ispodprosječno populacijsko pražnjenje, što znači da je utjecaj destabilizacijskih odrednica demografske dinamike u ovim županijama nešto slabiji u odnosu na Hrvatsku u cjelini, a osobito u odnosu na one hrvatske županije koje su bile više zahvaćene demografskim ratnim gubitcima u Domovinskom ratu i/ili znatnije zaostaju u društveno-gospodarskom razvoju. Ukupna depopulacija kao opći dinamički proces nastavljen je i nakon posljednjega popisa, na što upozoravaju rezultati procjene broja stanovnika. Tako je, prema procjeni DZSRH-a, od sredine 2011. do sredine 2019. broj stanovnika u Međimurskoj županiji smanjen za 4,0 %, u Varaždinskoj županiji za 5,5 % te u objema županijama zajedno za dodatnih 4,9 %, što je nešto ispod državnoga prosjeka (-5,0 %). Za razumijevanje i realno predviđanje budućih demo-

grafskih trendova, osobito u bioreprodukciji stanovništva, ali i migracijama, treba upozoriti na sve lošije pokazatelje sastava stanovništva po dobi jer oni potvrđuju da su obje županije zahvaćene procesom demografskoga starenja, uz napomenu da je ono zamjetno slabije izraženo u odnosu na stanje ostarjelosti ukupne populacije RH. Poremećena dobná struktura stanovništva negativan je čimbenik formiranja fertinih i radno sposobnih segmenata populacije, a time i destabilizacijska odrednica populacijske revitalizacije te njihova ukupnog demografskog i društveno-gospodarskog razvoja i napretka. Premda je demografska slika Varaždinske županije i Međimurske županije u cjelini nešto povoljnija u odnosu na RH, pa možemo govoriti o svojevrsnom pozitivnom (preciznije rečeno, manje nepovoljnom) demografskom polu, aktualni demografski trendovi upozoravaju na potrebu snažnije primjene mjera revitalizacije stanovništva kao glavnom pokretaču ekonomske aktivnosti u prostoru. To više, jer su obje županije u proteklím mjesecima bile snažno zahvaćene epidemijom bolesti COVID-19 čije demografske učinke još ne možemo u cijelosti procijeniti, ali ih možemo prepoznati u negativnim bioreproduktivnim pokazateljima na državnoj razini.

Ključne riječi: Varaždinska županija; Međimurska županija; depopulacija; prirodni pad; negativna migracijska bilanca; demografsko starenje; revitalizacija

dr. sc. **Robert Skenderović**
znanstveni savjetnik
Hrvatski institut za povijest
Zagreb

POVIJEST DEMOGRAFSKIH PROMJENA U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI I VARAŽDINSKOJ ŽUPANIJI – TEMELJNE ODREDNICE

Prostor sjeverozapadne Hrvatske poznat je povijesno kao prostor visoke gustoće naseljenosti. Mađarski statističar Elek Fényes još je davne 1843. godine napisao da je Varaždinska županija najgušće naseljena županija, ne samo u Trojednoj kraljevini, nego i u svim ugarsko-hrvatskim županijama. Nažalost, velik broj stanovnika nije bio odraz ekonomske razvijenosti. Sve do kraja razdoblja Austro-Ugarske Monarhije područje današnje Varaždinske županije i Međimurske županije odlikovala je pretežita usmjerenost na agrarni sektor s izrazitim pokazateljima agrarne prenaseljenosti.

Isti trendovi nastavljeni su i u Kraljevini SHS/Jugoslaviji, a zatim i u komunističkoj Jugoslaviji. Tijekom 20. stoljeća i prostor sjeverozapadne Hrvatske zahvaća snažan proces deruralizacije. Iz desetljeća u desetljeće ljudi su se iseljavali s prostora današnje Varaždinske i Međimurske županije. Mnogi su odlazili u veće hrvatske gradove, ponajviše Zagreb. Neki su organizirano kolonizirani u druge krajeve nakon 1945. godine, primjerice u Baranju. Mnogi su se pojedinačno iseljavali u Sloveniju, Austriju, Njemačku, ali i u preokooceanske zemlje (Australiju). U uvjetima agrarne prenaseljenosti i nerazvijene industrijske proizvodnje to je za većinu mladih ljudi bilo jedino rješenje.

Stalno iseljavanje negativno je utjecalo na današnju demografsku sliku Varaždinske i Međimurske županije. Pored toga, struktura i razmještaj naselja ostali su kao posljedica razmještaja stanovništva iz razdoblja predmodernog agrarnog društva.

Ipak, u mnogome ove dvije županije imaju mnogo bolju ekonomsko-demografsku situaciju u odnosu na brojne druge hrvatske županije. Osamostaljenje Republike Hrvatske i ulazak u Europsku uniju otvorili su nove mogućnosti, ali današnja globalizirana ekonomija stvara i nove izazove.

Ključne riječi: Varaždinska županija; Međimurska županija; depopulacija; Elek Fényes; iseljavanje; agrarna prenaseljenost

izv. prof. dr. sc. **Ivan Čipin**
Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Katedra za demografiju

TEKUĆI I BUDUĆI DEMOGRAFSKI PROCESI U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI I VARAŽDINSKOJ ŽUPANIJI

Demografski trendovi izazivaju posebnu pozornost, ponajprije jer demografski razvoj u znatnoj mjeri utječe na funkcioniranje ekonomije i zajednice u kojoj živimo i privređujemo. Projekcije stanovništva jedan su od temeljnih alata kojim se koriste demografi pri sagledavanju budućega socioekonomskog razvoja. Demografske projekcije najčešće pokrivaju razdoblje dugo otprilike dvije generacije, stoga one u sebi sadržavaju popriličnu dozu nesigurnosti, posebno ako se rade na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U ovom izlaganju bit će prikazane demografske projekcije za Međimursku županiju i Varaždinsku županiju do 2050. godine. Projekcije su izradene kohortno-komponentnom metodom koja se temelji na principu pomicanja dobnih skupina, odnosno njihova smanjivanja zbog mortaliteta, povećavanja ili smanjivanja migracija te godišnjeg pridodavanja novorođenih u najmlađu dobnu skupinu. U biti, kohortno-komponentna metoda svodi se na računanje buduće veličine (dobnih) kohorti, a da pritom uzima u obzir učinke fertiliteta, mortaliteta i migracije. Premda projiciranje budućih demografskih trendova ne znači automatsko preslikavanje prošlih trendova, spoznaja prošloga i tekućega demografskog stanja nužan je preduvjet za izradu različitih varijanti i pretpostavki projekcija.

Najvjerojatniji scenarij budućih kretanja u fertilitetu, mortalitetu i migraciji u objema županijama jest blagi porast totalne stope fertiliteta, umjeren rast očekivanog trajanja života kao i nastavak negativne neto migracije. U skladu s tim, smanjit će se broj stanovnika u objema županijama, ali taj pad neće biti toliko izražen kao u nekim drugim županijama i kretat će se oko prosječnog pada broja stanovnika za Hrvatsku u cjelini. Očekuje se nastavak dugoročnog procesa starenja stanovništva i rast medijalne starosti, što je posebno izraženo promjenom apsolutnog i relativnog broja stanovnika prema dobnim grupama. Takva demografska kretanja u sljedećim desetljećima bit će izazovna nositeljima regionalne i lokalne vlasti. Projicirani demografski trendovi zahtijevat će brojne prilagodbe i utjecat će na budući ekonomski i socijalni razvoj ovih dviju županija.

Ključne riječi: kohortno-komponentna metoda; starenje stanovništva; Međimurska županija; Varaždinska županija

Mario Žuliček, mag. rel. publ.
savjetnik,
Udruga gradova u Republici Hrvatskoj

CERTIFIKAT GRAD ZA MLADE

Certifikat Grad za mlade nastao je na inicijativu Udruge gradova u Republici Hrvatskoj, a u suradnji s relevantnim organizacijama i institucijama na polju politika za mlade:

- Središnjim državnim uredom za demografiju i mlade
- Institutom za društvena istraživanja u Zagrebu
- Agencijom za mobilnost i programe Europske unije
- Mrežom mladih Hrvatske
- Savezom društava "Naša djeca".

Ciljevi ovog modela certificiranja gradova jesu uspostava alata za gradove, ali i za mlade, kojima mogu analizirati postojeće politike za mlade u svojim sredinama, osvijestiti postojeće mogućnosti te eventualni prostor za napredak. Uz to, modelom će se mapirati dobre prakse gradova u različitim područjima, što će omogućiti prijenos tih praksi u druge gradove.

Kriteriji koje gradovi trebaju zadovoljiti da bi dobili certifikat definirani su na temelju analize postojećih sličnih modela u Europi, njih ukupno sedam. Na temelju navedenog definiran je ukupno 71 kriterij, a isti su podijeljeni u osam tematskih područja:

- participacija
- demografski poticaji i mjere
- zapošljavanje
- mobilnost
- zdravlje i sport
- rad s mladima i kultura
- obrazovanje
- informiranje.

Javni poziv za kandidature za dobivanje certifikata Grad za mlade ove godine proveden je prvi put. Kandidirala su se ukupno 32 grada, a njih je 9 na kraju certifikat i dobilo.

Gradovi koji su dobili certifikat u sklopu prvog poziva jesu Karlovac, Koprivnica, Labin, Novska, Opatija, Rijeka, Šibenik, Varaždin i Zabok.

Certifikat se dodjeljuje za razdoblje od tri godine, nakon čega gradovi mogu ući u proces recertificiranja. Poziv za dodjelu certifikata objavljuvat će se jednom godišnje.

Ključne riječi: Grad za mlade; certificiranje; Udruga gradova u Republici Hrvatskoj

VARAŽDIN – GRAD ZA MLADE

U Varaždinu su demografske politike usmjerene prema izgradnji stabilne i visoke kvalitete života mladih i njihovih obitelji. Demografske politike uključuju širok raspon mjera i politika koje obuhvaćaju različite sektore te tako čine međusektorski suvremeni pristup potreban za poboljšanje demografske slike Varaždina. Naša usmjerenost prema demografiji i mladima omogućila nam je da postanemo ponosni nositelji certifikata Grad za mlade za razdoblje od 2021. do 2024. godine.

U cilju podrške mladim obiteljima i roditeljima kontinuirano provodimo program donacija za novorođeno dijete koje iznosi 2000 kn po djetetu te je u 2021. godini za taj program osigurano 670.000 kn u proračunu. Isto tako, provodimo sufinanciranje vrtića za ukupno 1670 djece te je ukupno za tu svrhu osigurano 22.371.980,00 kn u proračunu. Ulažući u infrastrukturu i šireći kapacitete dodatno smo izgradili novi dječji vrtić u Kućanu Donjem (ukupno 4.953.446,76 kn proračunskih sredstava) i dogradili tri vrtića za što smo osigurali 1.560.350,32 kn. Roditeljima naših učenika osnovnih škola olakšavamo financijska izdvajanja nabavom drugih obrazovnih materijala u iznosu od 1.712.300,00 kn te sufinanciranjem školske prehrane s ukupno 737.927,00 kn. U osnovnim školama s područja Grada provodimo program produženog boravka u kojem sudjeluje 447 djece i za što izdvajamo 2.588.950,00 kn, a projektom PONOS sufinanciramo asistente u nastavi s 259.014,00 kn godišnje.

Na godišnjoj razini dodjeljujemo ukupno 412 učeničkih i studentskih stipendija, za što izdvajamo 2.300.000,00 kn te sufinanciramo prijevoz za 407 učenika i studenata, što godišnje iznosi 500.000,00 kn. Za naše najmlade provodimo projekt dječjih božićnica pomoću kojega djeci do 17. godine starosti, koja imaju prebivalište u Gradu Varaždinu, isplaćujemo božićnicu u iznosu od 120 kn. U 2020. godini isplaćeno je ukupno 7235 dječjih božićnica, na što je utrošeno 942.250,12 kn.

Svjesni problema s kojima se mlade obitelji susreću pri kupnji nekretnine za život, putem Javne ustanove Gradski stanovi, provodimo poticajnu stambenu politiku. Svake dvije godine raspisuje se natječaj za prikupljanje zahtjeva za dodjelu stanova u najam koji su u vlasništvu ili pod upravljanjem Grada Varaždina u cilju utvrđivanja liste reda prvenstva. Grad Varaždin bio je investitor izgradnje ukupno 164 stana koje daje u najam osobama slabijega imovinskog stanja. Javna ustanova Gradski stanovi, čiji je osnivač Grad Varaždin, ukupno je do danas završila izgradnju 438 stanova po programu društveno poticane stanogradnje. Trenutačno je u izgradnji 60 stanova, a ukupno 28 stanova daje se u najam uz mogućnost kupnje te se dodatnih 6 stanova daje u najam uz mogućnost kupnje liječnicima Opće bolnice Varaždin, na način da trećinu najamnine plaća Grad Varaždin, trećinu Varaždinska

županija i trećinu liječnik. U suradnji s Regionalnom energetsom agencijom Sjever, nakon 1. siječnja 2018. godine, izrađeno je idejno rješenje za socijalne stanove koje je oblikovano tako da zadovolji komponentu društvenog stanovanja i koncepta shared space u sklopu projekta SOCIAL GREEN.

Poseban naglasak stavljamo na razvoj poduzetništva kao dio međusektorskog stvaranja povoljne demografske slike. Projektom „Poduzetnički fond Grada Varaždina“ u ukupnom iznosu od 5.250.000,00 kuna sufinanciramo 935 obrtnika i poduzetnika te taj broj svake godine raste.

Ključne riječi: Varaždin, Grad za mlade, međusektorski pristup, demografija, subvencije, shared space

PRELOG – GRAD KOJI OSLUŠKUJE POTREBE

Grad Prelog jedinica je lokalne samouprave smještena u SZ Hrvatskoj, odnosno dio je Međimurske županije. Prostire se na površini od 63,64 km². Kao jedinica lokalne samouprave obuhvaća središnje naselje Prelog i sedam naselja koja čine upravni Grad. Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine Grad Prelog broji 7815 stanovnika, s gustoćom naseljenosti od 122,3 stan./km².

Grad Prelog oduvijek je bio društveno, kulturno, turističko i gospodarsko središte donjeg Međimurja. U posljednjih nekoliko godina gospodarstvo Grada Preloga ponovno doživljava intenzivan razvoj. Svoj razvoj zahvaljuje promjenama u društveno-ekonomskom sustavu, odnosno jačanju Preloga kao gospodarskog središta koje je uzrokovano bogatom obrtničkom tradicijom, inovativnošću te znanjem i kapitalom.

Grad Prelog također se bori s nizom negativnih posljedica depopulacije uzrokovane prirodnim procesima i emigracijom. U cilju ublažavanja istih donesene su poticajne mjere usmjerene na poboljšanje životnog standarda mladog stanovništva i mladih obitelji s područja Grada. Tako npr. Grad Prelog:

- dijeli jednokratne novčane pomoći roditeljima za novorođene bebe (prvo dijete 2.000,00 kn; drugo 2.500,00 kn; treće 3.000,00 kn; četvrto 4.500,00 i peto 5.500,00 kn), a novčanoj pomoći dodaje se i poklon-bon u visini od 500,00 kn
- sudjeluje u sufinanciranju boravka djece u predškolskoj ustanovi sa 75 % ekonomske cijene usluge
- financira predškolski program djece iz socijalno ugroženih obitelji
- prijavitelj je projekta ZA OBITELJ I i ZA OBITELJ II, s pomoću kojih se financirao smjenski rad vrtića, odnosno produženi boravak u vrtićima te na taj način omogućio roditeljima da usklade posao, što je osobito bitno u radno intenzivnoj industriji u kojoj je zastupljen smjenski rad
- sufinancira rad udruga koje se bave ranom intervencijom u djetinjstvu te terapije djece s razvojnim poteškoćama
- organizira prijevoz osnovnoškolske djece
- sufinancira školske udžbenike
- sudjeluje u sufinanciranju produženog boravka u osnovnim školama
- sufinancira školske obroke s 50 %, odnosno 100 % cijene obroka učenika iz socijalno ugroženih obitelji
- sufinancira pomoćnike u nastavi

- stipendira učenike deficitarnih obrtničkih zanimanja s područja Grada Preloga sa 600,00 kn/mj.
- subvencionira studentske kredite plaćanjem kamata za vrijeme cijelog trajanja studentskog kredita te nakon redovitog završetka studentima, koji ostaju živjeti na području Grada Preloga, vraća dio studentskog kredita u iznosu od 600,00 kn mjesečno
- subvencionira kamate na stambene kredite mladim obiteljima s područja Grada Preloga u ukupnom iznosu do 30.000,00 kn
- dijeli jednokratne pomoći za socijalno ugrožene obitelji
- brzim izmjenama prostornih i detaljnih urbanističkih planova parcelira parcele za stambenu gradnju obiteljskih kuća (u posljednjih 15-ak godina formirano je i prodano više od 200 parcela za stambenu gradnju)
- ima plan gradnje višestambene zgrade putem POS programa
- sufinancira programe i aktivnosti udruga i događaja namijenjenih djeci i mladima
- uređuje komunalnu infrastrukturu namijenjenu djeci i mladima (proširen i obnovljen dječji vrtić, izgrađena sportska dvorana OŠ Draškovec, uređenje dječjih igrališta)
- provodi EU projekte namijenjene djeci i mladima čija je vrijednost oko 29 milijuna kuna – (izgradnja i proširenje Dječjeg vrtića Fijolica Prelog, Za obitelj, Za obitelj II, izgradnja dječjeg igrališta Zelenišće)

Grad Prelog osim direktnih populacijskih mjera ulaže i u niz mjera koje posljedično doprinose poboljšanju demografskih potencijala, a to su: kompletno komunalno opremanje gospodarsko-industrijskih zona i privlačenje investitora u cilju otvaranja novih pogona kako bi se otvorila nova radna mjesta, investitorima se nude povlašteni krediti, subvencioniranje najma prostora u Poduzetničkom centru Prelog (izgrađen EU sredstvima), promjena i prilagodba prostorno planske dokumentacije, savjetodavne usluge i sl. Osim toga, Grad Prelog brine se i aktivno uključuje u rješavanje potreba stanovništva kao npr. privlačenje investitora u gradnju trgovačkih centara i sl.

Pronatalitetna populacijska politika Grada Preloga usmjerena je na zadržavanje i privlačenje mladih ljudi u reproduktivnoj dobi i obitelji s malom djecom. Privlačenje i zadržavanje mladih može se osigurati samo otvaranjem radnih mjesta, osiguravanjem kvalitetnih sadržaja za djecu, mlade i obitelj, poticajnim mjerama (poput jednokratnih novčanih pomoći za rođenje djeteta, subvencioniranja studentskih/stambenih kredita) te općenito kontinuiranim naporima za osiguravanje zdrave i sigurne okoline.

Ključne riječi: Grad Prelog, grad prijatelj djece, različite demografske mjere, mladi, žene

Dražen Srpak

gradonačelnik Grada Murskoga Središća

POTICAJNE DEMOGRAFSKE MJERE GRADA MURSKOGA SREDIŠĆA

Nizom studija i slučaja dokazano je da demografski problemi nisu tek rezultat financijske nesigurnosti jer i najbogatije zemlje bilježe negativne trendove. Do drastične promjene trendova prisutnih u čitavoj zapadnoj civilizaciji teško može u kratkom roku doći i nakon demografskih mjera na nacionalnoj razini, a kamoli na lokalnoj. Međutim, obveza je svih nas koji smo odlučili preuzeti odgovornost, da te trendove pokušamo preokrenuti, bez obzira na sužene mogućnosti djelovanja i proračuna.

Grad Mursko Središće svoju strategiju provođenja demografskih mjera temelji na pomoći i olakšicama za sve dobne skupine koje bitno utječu na demografske rezultate. Grad Mursko Središće ima status grada prijatelja djece. Sagrađen je novi dječji vrtić zadovoljavajućih kapaciteta, a boravak djeteta Grad sufinancira u postotku koji je u stalnom porastu. Za osnovnoškolsku djecu osiguravaju se besplatne bilježnice, sufinanciraju se udžbenici i prijevoz, a osiguran je i besplatni obrok za svako dijete. Iako Grad nije osnivač osnovne škole, pokreću se sve moguće inicijative oko dogradnje škola i osiguravanja jednosmjenske nastave. Najbolji srednjoškolci i studenti redovito se nagrađuju, a za studente su osigurani i povoljni krediti, koji se u slučaju prosjeka ocjena iznad 4,0 ne moraju vraćati. Posljednja skupina kojoj su demografske mjere namijenjene jesu mlade obitelji. Natalitet se potiče financijskim potporama za svako novorođeno dijete, a sigurnost mladih obitelji osigurava se poticajima za kupnju, gradnju ili obnovu nekretnine. Konačno, financiranjem udruga potiče se raznovrsnost ponude na području grada, u cilju da sportski ili kulturni sadržaj za svakog pojedinca bude osiguran i na području našega maloga grada.

Ključne riječi: Grad Mursko Središće; demografija; mjere; porodiljne naknade; grad prijatelj djece

Damir Poljak, mag. soc. geront.
načelnik Općine Bednja

DEMOGRAFIJA OPĆINE BEDNJA

Općina Bednja smještena je na krajnjem zapadnom dijelu Varaždinske županije sa svih strana okružena i zatvorena gorama Ivanščicom, Strahinjščicom, Maceljskom i Ravnom gorom. Područje općine prostire se na površini od 76,67 km², što čini 6 % ukupne površine županije. Administrativno se dijeli na 25 naselja i 281 zaselaka.

Tijekom pedesetih i šesdesetih godina prošlog stoljeća, kad je Općina Bednja brojila više od 10000 stanovnika, započnje proces depopulacije i migracije stanovništva u gradske sredine i inozemstvo. Nemogućnost zapošljavanja na području općine i danas je glavni razlog iseljavanja stanovništva. Prema Popisu stanovništva 2011. godine, Općina Bednja ima 3922 stanovnika. Udio mladih do 30 godina starosti iznosi 32,51 % (1961. god. 40,37 %), dok je udio osoba starijih od 60 godina 25,6 %. Indeks starosti veći je od 115 (1961. god. 22,4). Gustoća naseljenosti na području općine iznosi 52 st/km², što je manje od gustoće stanovništva na razini županije koja iznosi 139,50 st/km².

Tijekom 2020. godine, nakon 30 godina, Općina Bednja izgradila je i otvorila dječji vrtić koji danas pohađa 50-ak djece. Na području Općine Bednja postoje tri osnovne škole. U mjestu Bednji nalazi se osnovna škola koju pohađa 150 učenika, u Vrbnu postoji područna osnovna škola koju pohađaju 34 učenika, a u Cvetlinu se također nalazi područna osnovna škola koju pohađa 40 učenika.

Prometna izoliranost i tradicijska usmena predaja sačuvala je bednjanski govor koji je i zaštićen kao nematerijalno kulturno blago Republike Hrvatske.

Općina Bednja sa svojim prirodnim ljepotama, Ravnom gorom, Trakoščanom kao kulturnim i prirodnim biserom, ima snažne preduvjete za razvoj turizma. U tu svrhu razvoja Općine Bednja napravljeni su projekti žičare Trakoščan – Ravna gora, etnosela u Trakoščanu i autokampa Trakoščan. Ucrtavaju se biciklističke staze čije rute prolaze pored kulturno-povijesnih spomenika i OPG-ova. Razvoj OPG-ova i kuća za odmor predstavlja veliki potencijal za razvoj turizma i ostanak mladih ljudi na području Općine Bednja. U tijeku je projektiranje stambenih zgrada za mlade. Općina Bednja potiče mlade i vodi brigu o njima poticajnim programima, kao što su na primjer stipendiranje studenata u iznosu od 800,00 kn/mjesec, sufinansiranje smještaja u dačkim domovima u iznosu od 500,00 kn/mjesec te nagrade učenicima koji odlaze na županijska i državna natjecanja.

U posljednje četiri godine na revitalizaciji Općine Bednja učinilo se mnogo, no potreban je sustavan i kontinuiran rad na razvoju komunalne i prometne infrastrukture, razvoj poduzetničkih potencijala te stvaranje preduvjeta za otvaranje poslovnih subjekata,

kao i razvoj poljoprivrednih gospodarstava.

Ključne riječi: Općina Bednja; demografija; depopulacija; iseljavanje; mjere; razvoj turizma

BILJEŠKE

Naslov:

Doprinos JLP(R)S-a demografskoj revitalizaciji
Medimurske županije i Varaždinske županije

Knjižica sažetaka konferencije održane u Dvoru
Trakošćan, 30. lipnja 2021., u organizaciji Središnjega
državnog ureda za demografiju i mlade i Općine Bednja

Nakladnik:

Središnji državni ured za demografiju i mlade

Za nakladnika:

Željka Josić, dr. med., državna tajnica

Uredništvo:

Goran Blagus, Ivana Udovičić

Lektura i korektura: dr. sc. Goranka Blagus Bartolec

Korektura: Marija Medić

Grafičko oblikovanje: Miranda Herceg, Egg

Tisak: Correctus Media d.o.o., Zagreb

Naklada: 150 primjeraka

Zagreb, 2021.

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured
za demografiju i mlade

Općina Bednja

Dvor Trakošćan

